

Zyuzin, A.A., 1985. [Generic and subfamilial criteria in the systematics of the spider family Lycosidae (Aranei), with the description of a new genus and two new subfamilies] [in Russian]. - *Proc. Zool. Inst. USSR, Academy of Sciences*, V.I. Obsharenko (ed.) 139: 40-51.

Korte mededeling

De gestippelde beer (*Utetheisa pulchella* LINNAEUS) (Lepidoptera: Arctiidae)

Heelwat vlinderkenners hebben van deze fraaie beervlinder ooit wel eens gedroomd. De kans op een ontmoeting met *Utetheisa pulchella* is bij ons echter uiterst klein. De vlinder bewoont een enorm areaal en leeft verspreid in de tropen en subtropen van de Oude Wereld. Ook in het Middellandse Zeegebied is de Gestippelde Beer gewoon. Noordelijker wordt hij alleen aangetroffen als zeldzame of zeer zeldzame immigrant.

Zoals alle Arctiidae is *U. pulchella* geen sterke vlieger. Hij zal altijd door luchtstromingen naar onze streken gevoerd moeten worden (LEMPKE 1972). Met de overheersende zuidwestenwind moet de oorsprong van onze immigranten gezocht worden in Zuid-Frankrijk en Spanje. De Beneluxlanden liggen blijkbaar aan de rand van de gebruikelijke trekroute. In België is de Gestippelde Beer tot nu toe slechts in 4 jaren waargenomen, in Nederland in 9 en in het Groothertogdom Luxemburg in 3 jaren.

Tabel 1 : Meldingen van *Utetheisa pulchella* LINNAEUS uit België en het Groothertogdom Luxemburg (Bron : Ch. VERSTRAETEN, pers. med. 1991).

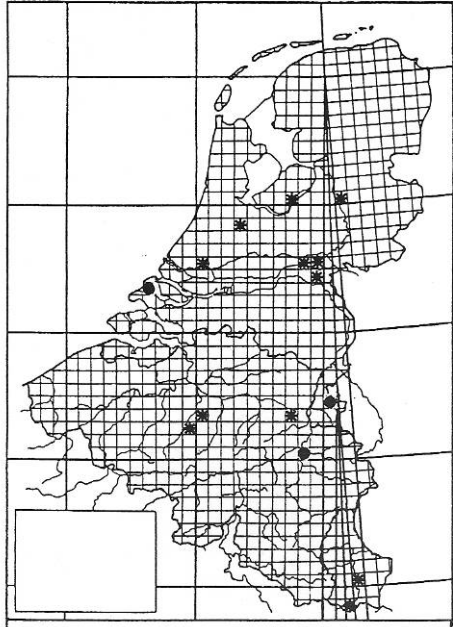
- 1 ex. 1.VI.1874, Schalkhoven (Limburg), in coll. K.B.I.N.
- 2 ex. 28.VII.1928, Kortenberg (Brabant), DEBAUCHE, in coll. K.B.I.N.
- 1 ex. 11.VIII.1948, Zoniënwood (Brabant), Fr. HEYLEMANS, in coll. K.B.I.N.
- 1 ex. 27.V.1960, Esneux (Luik), Ch. VERSTRAETEN.
- 1 ex. voor 1950, Rumelange (Groothertogdom Luxemburg).
- 1 ex. voor 1950, Luxembourg (Groothertogdom Luxemburg).
- 1 ex. voor 1950, Grünenwald (Groothertogdom Luxemburg).

De Britse eilanden scoren heelwat beter. In de periode 1818 tot 1982 werd de vlinder er in 47 jaren gezien (LEMPKE 1972, SKINNER 1985). In de regel gaat het om enkelingen. Toch zijn er ook jaren geweest met een vrij sterke immigratie. In 1871 werden minstens 30 stuks geteld, 49 in 1892, 10 in 1923 en 33 in 1961. De meeste vlinders worden gesignaleerd uit Zuid-Engeland maar in 1961 kwamen er ook meldingen uit Schotland en Ierland. De immigratie verliep toen schoksgewijs met toppen op 28 augustus, 15 en 16 september en einde september (LEMPKE 1972). G.W. HURST vergeleek de aankomstdata met de weerkaarten. Hij kon aantonen dat de vlinders in Spanje waren opgestegen en via hogere, noordwestelijke luchtstromingen Groot-Brittannië hadden bereikt. Hun reis had 18 à 24 uur geduurd.

In de tropen plant de Gestippelde Beer zich zonder diapauze voort. In Zuid-Europa vliegt de vlinder in 2 of 3 generaties. In België is hij een occasionele immigrant. De rups is niet in staat te weerstaan aan de strenge winters, zoals we die gewoonlijk in onze streken kennen.

U. pulchella houdt van warmte en zon. Volgens Britse bronnen vliegt het imago in de zonneschijn (SKINNER 1985, HEATH 1979). Dat de vlinder ook 's nachts actief is, bewijst een lichtvangst te Esneux (prov. Luik) door Ch. VERSTRAETEN op 27 mei 1960 (pers. med. 1991).

De eitjes worden in grote groepen afgezet op bladeren van diverse ruwbladigen (Boraginaceae) zoals Vergeet-mij-nietje (*Myosotis*), Heliotroop (*Heliotropium*), Slangekruid (*Echium*), Komkommerkruid of Bernagie (*Borago officinalis*) en Ossetong (*Anchusa*). Sommige bronnen

Figuur 1 : Vangsten van *Utethisa pulchella* LINNAEUS in de Benelux : voor 1950 (*) en na 1950 (●). Bron : B.J. LEMPKE (1972) en Ch. VERSTRAETEN (pers. med. 1991).

noemen verder Nachtschade (*Solanum*), Smalle Weegbree (*Plantago lanceolata*) en andere kruidachtigen. De rupsen zijn dus duidelijk polyfaag.

In gevangenschap is het mogelijk de vlinder zonder onderbreking in opeenvolgende generaties voort te kweken. De rupsen zijn variabel van kleur: grijs met rode, gele of bruinrode dwarsbanden. Ook het vlekkenpatroon van de imago's kan merkwaardige afwijkingen vertonen; zo bleek uit een kweek in Kent (Engeland) in 1961 (HEATH 1979).

In Zuid-Europa verschijnen de rupsjes in de herfst. Ze overwinteren klein en ontwikkelen zich verder in de vroege lente. Zij verpoppen in een witzijden cocon tussen de bladeren van de voedselplant of gewoon op de grond. De lentevlinders vliegen soms al vanaf maart, maar in de regel van einde mei tot in juli. Rupsen kan men dan weer aantreffen in juli en augustus. Deze geven een sterke nazomergeneratie van half augustus tot einde september, soms nog tot begin november. In Engeland heeft men vlinders waargenomen van maart tot einde oktober, met maxima in september.

Correlaties tussen de Britse vangsten en de onze zijn niet aan te tonen. Alleen tijdens het topjaar 1961 was daar ook iets in Nederland van te merken: 2 vangsten in Westenschouwen.

Bibliografie

- Heath, J., 1979 (ed.). The moths and butterflies of Great Britain and Ireland. Volume 9. Curwen Books, London, p. 97-98.
 Lempke, B.J., 1972. De Nederlandse trekvlinders. Thieme, Zutphen, p. 79.
 Skinner, B., 1985. Colour Identification Guide to moths of the British Isles. Penguin Books Ltd., England, p. 80.

(Willy TROUKENS, Van Souststraat 502, B-1070 Anderlecht).